

ВІДГУК
офіційного опонента доктора педагогічних наук,
професора, завідувачки кафедри педагогіки та психології
Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II
Біди Олени Анатоліївни про дисертаційне дослідження
Кінах Нелі Володимирівни «Теоретико-методичні засади
формування професійно-педагогічного підприємництва учителя
початкової школи в умовах неперервної освіти», подане на здобуття
наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 –
теорія і методика професійної освіти

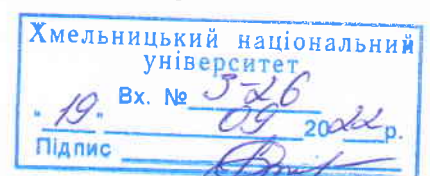
З метою здійснення експертизи дисертації Кінах Нелі Володимирівни нами було проаналізовано її зміст, а також реферат й основні наукові праці дисертантки. Узагальнені результати викладено у наступних положеннях.

Актуальність теми виконаної роботи та зв'язок із відповідними планами галузей науки

Сучасний розвиток українського суспільства впливає на ринок праці, який динамічно розвивається і потребує фахівців для різних галузей. Для країни необхідний професіонал, здатний швидко орієнтуватися в ситуації, творчо розв'язувати виникаючі проблеми, який розуміє і приймає всю міру професійної відповідальності за свої рішення. Незаперечним є положення про те, що педагогічна освіта має бути пріоритетом в освітній політиці кожної держави. Центральною постаттю, від якої залежать прогресивні суспільні зміни, є вчитель, до рівня професіоналізму і особистісних якостей якого нині пред'являються досить високі вимоги. Актуальність теми дослідження є незаперечною, оскільки проблема підготовки вчителя початкової школи, його становлення і подальшого професійного розвитку завжди була, є нині й завжди буде актуальною в усьому світі, й, безумовно, в Україні.

Учитель початкової школи має генерувати нові ідеї, використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності й точності для вибору найкращого рішення, аргументувати та захищати свою позицію, мати досвід у галузі підприємництва, бути готовим до провадження підприємницької діяльності, тобто: володіти комплексом підприємницьких навичок і вмінь.

У цьому контексті дослідження Кінах Нелі Володимирівни є актуальним, а його результати прогностичними. На основі цілісного вивчення процесу формування професійно-педагогічного підприємництва учителя початкової школи в умовах неперервної освіти авторка пропонує

шляхи розв'язання цієї проблеми з урахуванням потреб особистості, суспільства та держави, відповідно до нових реалій сьогодення, нової парадигми освіти як системи методологічних принципів, що передбачають змістові й технологічні перетворення. До цього додамо, що актуальність такого педагогічного дослідження посилюється також необхідністю реалізації Концепції нової української школи. Водночас аналіз наукових джерел свідчить про недостатній рівень розроблення проблеми формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти. Тому виправданим є звернення Кінах Нелі Володимирівни саме до такої проблеми. Наведені міркування дають підстави для ствердження, що дисертаційна робота Кінах Нелі Володимирівни є вчасною і актуальною, відповідає запитам і потребам сучасної педагогічної науки і практики, соціальному замовленню суспільства.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами
Дисертація підготовлена в межах науково-дослідницьких тем Волинського національного університету імені Лесі Українки «Теоретико-методичні засади формування професійної компетентності в майбутніх вчителів початкової школи у контексті інтеграції в європейський освітній простір» (ДР № 0119U000671), де внесок авторки полягав у поглибленні змістових аспектів ініціативності й підприємливості під час формування професійної компетентності вчителя початкової школи; Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти – «Проектування інноваційного середовища післядипломної освіти як умова реалізації індивідуальної освітньої траєкторії педагога» (ДР № 0120U105777), де здобувачкою обґрунтована необхідність створення умов для сприяння особистісному та професійному розвитку вчителя початкової школи з метою ефективної реалізації підприємницьких ідей у контексті Нової української школи. Тема роботи затверджена Вченою радою Волинського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 1 від 25.01.2018 р.).

Найбільш суттєві наукові результати, що містяться в дисертації

Дисертанткою розроблено та обґрунтовано концепцію формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти, виокремлено й описано педагогічні умови формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти, розроблено й змодельовано та експериментально перевірено ефективність системи формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти, підготовлено та впроваджено в освітній процес закладів післядипломної педагогічної освіти навчально-методичне забезпечення для

формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти.

Нові факти, одержані здобувачкою

Вважаємо, що дисертаційне дослідження Кінах Нелі Володимирівни є комплексним, у якому вперше обґрунтовано авторську концепцію формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти, що охоплює методологічний, теоретико-педагогічний, технологічний, концепти; розроблено, змодельовано й експериментально перевірено систему формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти (відображає взаємозв'язки між кластерами-підсистемами – цільовою, концептуально-методологічною, змістово-процесуальною, оцінно-результативною); запропоновано дефініцію поняття «професійно-педагогічне підприємництво»; виокремлено й обґрунтовано педагогічні умови формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи (стимулювання мотивації до підприємницької діяльності вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти; інтеграція різних форм організації освітнього процесу щодо формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в міжкурсовий період підвищення кваліфікації; технологізація формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи; удосконалення змісту формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в міжкурсовий період підвищення кваліфікації);

Позитивно оцінюємо те, що авторкою удосконалено компоненти (мотиваційно-цільовий, когнітивний, організаційно-практичний, особистісний), що вможливають якісне формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти; критерії й показники сформованості професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи (спонукально-аксіологічний, змістово-пізнавальний, процесуально-діяльнісний, рефлексивно-оцінний); подальшого розвитку набули теоретичні положення щодо змістового наповнення ключових понять дослідження; технології формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Проведений аналіз змісту дисертаційного дослідження, а також публікацій дисертантки виступає у якості підстави для висновку про наукову обґрунтованість й достовірність викладених авторкою результатів.

Методологічно обґрунтовано визначення мети, 7 основних завдань і методів наукового пошуку. Завдання дослідження сформульовано методологічно грамотно. Заслуговує підтримки авторський підхід до обґрунтування концепції наукового пошуку (методологічний, теоретико-педагогічний й технологічний концепти). У вступі до дисертації досить чітко й науково коректно схарактеризовано особистий внесок дисертантки.

Обґрунтованість і достовірність отриманих результатів і висновків зумовлена теоретико-методологічним підходом дослідниці і застосуванням комплексу взаємодоповнюючих методів наукового пошуку. Доцільно також позитивно оцінити вміння дослідниці систематизувати й узагальнювати дослідницькі документи і матеріали, що має певну специфіку в педагогічних наукових пошуках. 536 використаних джерел (із них 87 іноземних праць) уможливили кваліфікований науковий аналіз дисертантки у контексті сучасної освіти. Кінах Неля Володимирівна системно підійшла до виокремлення суперечностей, які були у ході дослідження усунуті. Беручи до уваги окреслені суперечності стосовно досліджуваної проблематики, дисертантка, на наш погляд, правильно визначила об'єкт, предмет, мету та гіпотезу дослідження. Зокрема авторській гіпотезі, як вагомому структурному елементу дослідження, притаманні інструментальність, належна прогностичність. Усе це створило необхідні умови для оптимального вибору стратегії наукового пошуку та його ефективної реалізації. Одержані дані та результати їх опрацювання вказують на ефективність обраної наукової траєкторії дослідження.

Відзначимо, що новизна і вірогідність загальних висновків дисертаційного дослідження авторки забезпечені методологічною обґрунтованістю вихідних положень, використанням адекватних методів, аналізом значного обсягу науково-педагогічних джерел та науково-методичного забезпечення формування професійно-педагогічного підприємництва учителя початкової школи в умовах неперервної освіти.

Значення для науки і практики одержаних автором результатів

Практичне значення результатів дослідження полягає в розробленні й упровадженні в освітній процес закладів післядипломної педагогічної освіти навчально-методичного забезпечення для формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти, що охоплює авторські спецкурси «Формування підприємливості та ініціативності особистості», «Формування креативності та проактивності педагога», «Професійно-педагогічне підприємництво вчителя початкової школи»; навчально-методичний посібник «Сучасний учитель початкової школи: професійно-педагогічне підприємництво».

Збагачено навчально-професійний ресурс із формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи через комплексне використання традиційних та інноваційних технологій, активних й інтерактивних форм освітньої діяльності, інтеграцію навчання і творчості в аудиторний час та в процесі самостійної позааудиторної роботи в міжкурсовий період підвищення кваліфікації. Оновлено освітні програми семінару-тренінгу «Бізнес-планування та інвестування», «Дизайн-мислення в роботі педагога». Інформаційні ресурси (електронні навчально-методичні комплекси) розміщено у віртуальному середовищі неперервної освіти. Зокрема, електронний курс підвищення кваліфікації «Формування ініціативності та підприємливості особистості» (150 годин) викладено на платформі ВГО «Консорціум закладів післядипломної освіти» (режим доступу: <https://bit.ly/3To0zDB>).

Результати дослідження впроваджено в педагогічну практику Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти (довідка № 158/02-13 від 07.02.2022 р.), Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (довідка № 01-12/144/1 від 08.02.2022 р.), Комунального навчального закладу «Обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників» Черкаської обласної ради (довідка № 26/01-18 від 08.02.2022 р.), Комунального закладу «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради (довідка № 01/66 від 07.02.2022 р.), Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (довідка № 105/1 від 07.02.2022 р.), Івано-Франківського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (довідка № 01/38а від 20.01.2022 р.), Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти (довідка № 01-04/102 від 03.02.2022 р.).

Рекомендації щодо використання результатів і висновків дисертації

Як засвідчує проведений аналіз, наукові здобутки Кінах Нелі Володимирівни результати дослідження можуть бути використані під час розроблення (удосконалення) освітніх програм підготовки вчителя початкової школи в міжкурсовий період підвищення кваліфікації в інститутах післядипломної педагогічної освіти; програм тематичних курсів; методичних рекомендацій; проведення семінарів, майстер-класів, тренінгів, воркшопів у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників, написання проєктів для розширення можливостей професійної самореалізації та самовдосконалення вчителя початкової школи. Основні положення, викладені в дисертації, можуть слугувати науковою основою для

розроблення концептуальних, нормативно-правових документів і науково-методичних матеріалів з проблем підготовки педагогічних кадрів для початкової освітньої ланки й особливо для успішної реалізації Концепції Нової української школи.

Оцінка змісту дисертації та її завершеність

Структура дисертації є методологічно обґрунтованою й логічною. Дисертація і реферат написані й оформлені згідно з нормативними вимогами. Стиль викладу й аналізу проміжних і кінцевих результатів дослідження, наукових положень і висновків є обґрунтованим на теоретичному і методологічному рівнях.

Робота містить анотації українською й англійською мовами, вступ, п'ять розділів, висновки до кожного з них, загальні висновки, список використаних джерел, який становить 536 найменувань (із них 87 іноземних праць), 28 додатків. Повний обсяг дисертації – 556 сторінок, основний текст викладено на 409 сторінках. Дослідження містить 24 таблиці та 14 рисунків.

Так, у вступі обґрунтовано актуальність та доцільність виконаного дослідження; вказано на зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; визначено об'єкт, предмет, гіпотезу, мету, завдання і методи дослідження; висвітлено наукову новизну і практичне значення результатів дослідження; представлено апробацію та впровадження результатів дослідження; зазначено особистий внесок здобувача; подано структуру й обсяг дисертаційної роботи.

У першому розділі **«Теоретичні засади формування професійно-педагогічного підприємництва в умовах неперервної освіти»** досліджено стан опрацювання проблеми формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в педагогічній теорії і практиці; з'ясовано особливості формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи як предмета наукових розвідок; витлумачено сутність ключових понять дисертації. Відповідно до результатів теоретичного аналізу, синтезу й узагальнення, поняття «професійно-педагогічне підприємництво» потрактоване як цілеспрямована діяльність учителя початкової школи, що віддзеркалює траєкторію особистісно-професійного зростання, успішної самореалізації в суспільстві, утілення власних підприємницьких ідей, готовність брати відповідальність за свої рішення через використання інноваційних освітніх технологій для забезпечення конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг, орієнтованості на успіх та розвиток підприємницької ініціативи, наскрізних умінь здобувачів початкової освіти.

Проаналізовано зарубіжний досвід формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкових класів у системі неперервної освіти в США, країнах Європейського Союзу та Великої Британії. Зроблено висновок, що в європейському просторі простежуване формування моделі педагога нового типу, якому притаманні гнучке й підприємницьке мислення, інноваційні підходи до власного професійного розвитку.

Наголошено, що в сучасних умовах потрібні кардинальні зміни в системі неперервної освіти в межах інтегрованих міжнародних проєктів і програм, здатних акумулювати зарубіжний досвід, інтенсифікувати застосування освітніх інновацій та вагомих здобутків європейських закладів освіти в розробленні й реалізації професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти.

Нова місія педагога постає в контексті європейського професіоналізму зі збереженням найкращих ментальних українських характеристик, європейського виміру педагогічних якостей.

У другому розділі **«Організаційно-методичні основи формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти»** проаналізовано стан формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти; обґрунтовано структурно-компонентний склад і критеріально-рівневу характеристику сформованості професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти.

Запропоновано структурну побудову професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи: своєрідний узагальнено-систематизований опис досліджуваного феномену в єдності індивідуальних і професійно значущих сутнісних аспектів, синтезованих у сукупності мотиваційно-цільового, когнітивного, організаційно-практичного та особистісного компонентів, що виявляються в креативному мисленні, творчому пошуку, діяльнісних методах роботи, умінні працювати в команді, здатності використовувати інноваційні підприємницькі ідеї, у готовності до ризику, спроможності планувати й організовувати власну підприємницьку діяльність в освітній галузі.

Виокремлено й описано компоненти (мотиваційно-цільовий, когнітивний, організаційно-практичний, особистісний), що перебувають у взаємозв'язку та взаємозалежності, уможливають якісне формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в

умовах неперервної освіти. Доведено необхідність їх реалізації через діалектичну єдність.

На підставі компонентної структури та критеріальної характеристики констатовано три рівні сформованості професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи: високий; середній, низький.

У третьому розділі **«Методологічні засади формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти»** обґрунтовано авторську концепцію формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти, схарактеризовано методологічні підходи та принципи щодо формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти.

Авторська концепція формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи базована на фундаментальних філософських, соціально-економічних, культурологічних, психологічних, педагогічних положеннях щодо утвердження гуманістичних ідей, гуманізації освіти, загальнолюдських і національних цінностей, високих моральних засад утілення в життя підприємницьких ідей; на визнанні суспільної значущості підготовки вмотивованого, компетентного вчителя початкової школи, який має свободу творчості й розвивається професійно, орієнтований на новий зміст освіти, що прогнозує формування компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві; на необхідності вдосконалення професійної підготовки вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти з акцентом на формуванні професійно-педагогічного підприємництва.

У четвертому розділі **«Система формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти»** обґрунтовано систему формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи, змодельовано процес її реалізації. Система формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти репрезентує внутрішнє середовище неперервної освіти, зовнішні й внутрішні чинники, педагогічні умови та візуалізована в кластерній моделі, що постає як сукупність взаємопов'язаних кластерів (підсистем – цільової, концептуально-методологічної, змістово-процесуальної, оцінно-результативної) і вможливорює цілеспрямоване формування досліджуваного феномену.

Виокремлено й обґрунтовано педагогічні умови формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти, а саме: стимулювання мотивації до

підприємницької діяльності вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти; інтеграція різних форм організації освітнього процесу щодо формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в міжкурсовий період підвищення кваліфікації; технологізація формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи; удосконалення змісту формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в міжкурсовий період підвищення кваліфікації. Практична реалізація педагогічних умов формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи передбачає використання технологій, які є доцільними в умовах неперервної освіти.

У п'ятому розділі **«Дослідницько-експериментальна перевірка ефективності системи формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти»** схарактеризовано особливості організації й методику проведення дослідницько-експериментальної роботи, описано, проаналізовано та інтерпретовано результати пошуково-теоретичного, констатувального, формувального, аналітико-узагальнювального етапів експерименту.

Розроблено й експериментально перевірено ефективність системи формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя в умовах неперервної освіти, що поетапно (цілеорієнтаційний, проєктувально-конструктивний, продуктивно-технологічний, діагностично-результативний етапи) імplementована в кластерній моделі системи формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової освіти в умовах неперервної освіти, акумулює кластери як підсистеми (цільова, концептуально-методологічна, змістово-процесуальна та оцінно-результативна) й уможливорює цілеспрямоване відтворення досліджуваного процесу.

Результати експериментального дослідження вказують на доцільність та раціональність уведення в освітній процес пропонованої авторської системи формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя в умовах неперервної освіти.

Результати формувального етапу експерименту показали більш істотні зміни, що відбулися в експериментальних групах, де було зреалізовано авторський підхід, що базувався на впровадженні авторської системи формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя в умовах неперервної освіти.

Педагогічну результативність і достовірність експериментального дослідження підтверджено методами математичної статистики.

Слід відзначити, що загальні висновки відповідають поставленим завданням, обґрунтованість і переконливість яких засвідчують самостійність і логічність суджень, достатню наукову підготовленість здобувачки. Позитивно розцінюємо представлену у додатках наукову інформацію, а таблиці та рисунки увиразнюють уявлення про цілісність дослідження, проведеного дисертанткою. Список використаних джерел зроблено з дотриманням встановлених вимог. Рівень узагальнення результатів педагогічного наукового пошуку свідчать про її зрілість як дослідника проблем педагогіки.

У змісті реферату відображено основні положення дисертації, їх викладено досить повно. Наукові положення, висновки і рекомендації, викладені в авторефераті, належним чином розкрито й обґрунтовано в рукописі дисертації. Поняттєво-термінологічний апарат визначено з урахуванням специфіки педагогічного дослідження.

Впровадження результатів дослідження, здійсненого дисертанткою, підтверджується довідками семи інститутів різних регіонів України.

Констатуємо і той факт, що загальний об'єм основного тексту дисертації відповідає вимогам до написання наукових досліджень, які подаються на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Попри відмічений позитив, у роботі є спірні моменти, побажання та зауваження, які спонукають до дискусії, а саме:

1. Розкриваючи в підрозділі 1.2 сутність базових понять дослідження «підприємництво», «підприємство», «підприємець», на наш погляд, не повною мірою розкрито особливості педагогічного аспекту авторської дефініції «професійно-педагогічне підприємництво».

2. Оцінюючи стан формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в закладах післядипломної педагогічної освіти, на основі аналізу освітніх програм та спецкурсів, з'ясовуючи очікувані результати та форми проведення навчальних занять доцільно було б у додатках представити освітні програми цих закладів, що посилює об'єктивність аналізу та достовірності отриманої інформації.

3. Детально аналізуючи у підрозділі 2.3 критерії, показники та діагностувальні методики оцінювання сформованості професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти, дисертантка узагальнює поданий матеріал у таблиці 2.2.. Варто було б розширити таблицю, здійснивши розподіл ознак сформованості професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи за

виокремленими рівнями, що надало б їй більш завершеного та узагальнюючого характеру.

4. Беззаперечним авторським надбанням є розроблення кластерної моделі системи формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти проте більш докладно слід було б розкрити процес реалізації цілеорієнтаційного етапу, який виявляє потребу у цілеспрямованому формуванні професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти та у закладах післядипломної педагогічної освіти.

5. Авторка достатньо уваги приділила технологіям формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти. Проте, на наш погляд, залишилась поза увагою автора технологія фасилітації, яка могла б також бути використана в усіх формах організації педагогічного супроводу з формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя початкової школи, як під час курсової підготовки, так і у міжкурсовому періоді.

Однак, висловлені зауваження та побажання носять дискусійний характер, а тому не мають суттєвого впливу на високу позитивну оцінку рецензованого дисертаційного дослідження. Робота, безсумнівно, містить значні наукові доробки та нові, раніше не захищені наукові положення. Отримані результати є раціональними для розв'язання питання формування професійно-педагогічного підприємництва учителя початкової школи в умовах неперервної освіти.

Повнота висвітлення результатів в опублікованих працях

Наукові положення, висновки і рекомендації, викладені в дисертації, достатньо повно висвітлені в опублікованих працях здобувачки. Аналіз змісту публікацій, які розкривають науковий зміст дисертації, свідчить, що їм притаманний конкретний і ціннісний характер, вони чітко аргументовані, узагальнення результатів педагогічного дослідження здійснено на належному методологічному рівні.

Підкреслимо широкий спектр апробації результатів дослідження на 25 науково-практичних конференціях. Проміжні та кінцеві результати дослідження висвітлено у 56 наукових працях, з яких 1 одноосібна монографія, 1 навчально-методичний посібник; 17 статей у фахових наукових виданнях України, 4 статті в наукових періодичних виданнях інших держав (ті, які входять до міжнародних наукометричних баз; іноземні наукові періодичні видання); 25 опублікованих праць, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації; 8 опублікованих розвідок, які додатково відображають наукові результати.

Висновок про відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук»

На основі вивчення поданої роботи можна дійти висновку, що дисертаційна робота Кінах Нелі Володимирівни «Теоретико-методичні засади формування професійно-педагогічного підприємництва учителя початкової школи в умовах неперервної освіти» є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, що має вагомe теоретичне й прикладне значення для розвитку педагогічної науки, заслуговує позитивної оцінки, відповідає «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 1197 від 17 листопада 2021 р., а її автор, Кінах Неля Володимирівна, заслуговує присудження наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор, завідувач
кафедри педагогіки та психології
Закарпатського угорського інституту
ім. Ференца Ракоці ІІ

О. А. Біда

Підпис О.А. Біди завіряю.

Завідувач відділу кадрів
Закарпатського угорського інституту
ім. Ференца Ракоці ІІ

Г. Рейплік